
З КРИМІНАЛІСТИЧНІ ВИДИ СУДОВИХ ЕКСПЕРТИЗ

УДК 343.98

М. П. Молибога
кандидат юридичних наук,
провідний науковий співробітник

*Київський науково-дослідний інститут судових експертиз
Міністерства юстиції України*

ОСОБЛИВОСТІ УТВОРЕННЯ СЛІДІВ (ПОШКОДЖЕНЬ) НА АВТОМОБІЛЬНОМУ СКЛІ ТА КУЛЯХ ПРИ СТРІЛЬБІ З ПІСТОЛЕТУ ФОРТ 17 ПІД РІЗНИМИ КУТАМИ

У статті міститься інформація щодо утворення слідів від вогнепальних пошкоджень на лобовому та дверному боковому склі, установлення послідовності їх нанесення, характер утворення слідів на кулях при стрільбі із пістолета Форт 17 по склу під різними кутами.

Підвищення якості слідчої та експертної діяльності залежить від умілого використання новітніх науково технічних засобів, інформаційних технологій, розробка та використання сучасних прийомів, способів та методів.

Механізм утворення вогнепальних пошкоджень має актуальне значення, тому що тут мова йде і про скоєння тяжких злочинів, перш за все вбивств, розбоїв і інших тяжких резонансних злочинів. При цьому нанесення пошкоджень, може утворюватись різними видами зброї, пошкодження можуть бути на різних матеріалах, у тому числі і на одягу чи тілі людини, тварини і т.д. У криміналістичній літературі дуже мало є інформації про вогнепальні пошкодження, тому необхідно зупинитись на деяких особливостях їх утворення.

При експертному дослідженні слідів балістичного походження, а саме: механізму утворення слідів на різних поверхнях скла та на самих кулях при пострілах із пістолета Форт 17 було отримано наступні результати:

1) при одиночному вогнепальному пошкодженні скла:

а) у лобовому склі автомашини:

- утворюються радіальні і концентричні тріщини (див. зображення 1);

Зображення 1. Вогнепальне пошкодження лобового скла.

У загартованому склі, яке ставиться в бокових дверцятах автомобілів та із задньої частини автомобіля, як з покриттям липкою затемненою плівкою, так і без плівки:

- без липкої плівки скло частково чи повністю розсипається на маленькі кусочки;

- з липкою плівкою скло тріскається на маленькі кусочки, але не розсипається, а в місці проходження кулі утворюється отвір з нерівними краями, від якого відходять радіальні та концентричні тріщини (див. зображення 2).

Зображення 2. Слід вогнепального пошкодження на боковому склі автомашини (загартоване скло).

2) при декількох вогнепальних пошкодженнях скла:

а) у лобовому склі автомашини:

- утворюються від кожного пошкодження радіальні і концентричні тріщини, по яким можна встановлювати послідовність нанесення пошкоджень: праворуч – одне пошкодження, ліворуч – друге (див. зображення 3);

Зображення 3. Сліди вогнепальних пошкоджень на лобовому склі автомашини.

Зображення 4. Сліди вогнепальних пошкоджень на загартованому автомобільному склі праворуч – перше, в центрі – друге, ліворуч - третє.

б) у загартованому склі, яке ставиться в бокових дверцятах автомобілів та із задньої частини автомобіля з покриттям липкою затемненою плівкою:

- утворюються отвори округлої форми з нерівними краями без концентричних і радіальних тріщин, окрім першого вогнепального пошкодження (див. зображення 4). Форма та розмір отворів залежить від кута попадання кулі у скло.

Утворення слідів на кулях при пострілах під різними кутами по склу:

а) у лобовому склі автомашини:

- на кулях уворюється відносно рівна площадка аналогічна куту зіткнення з перешкодою. Від нижньої частини цієї площадки у дві сторони по окружності кулі, уворюється валик, який зеднується зі зворотної сторони кулі. Цей валик від рівної площадки, до зворотньої сторони поступово зменшується (див. зображення 5). На кулях, які зіткнулись з перешкодою під кутом 90 градусів, не залежно від їх кількості, утворюється грибоподібна, як у гриба шампінйона, форма носової частини кулі (див. зображення 9).

На грибоподібній площадці, а також на інших площадках, які утворились під іншими кутами, також ще є і скупчення біло-матового вкращення скла (див. зображення 5-9).

Зображення 5. Форма куль при ударі їх об перешкоду під кутом близьким до 30°.

Зображення 6. Сліди на кулях при ударі їх, об перешкоду під кутом близьким 80° в наступній послідовності: зліва – перша, в центрі – друга, справа - третя.

Зображення 7. Сліди на передніх частинах куль при їх проходженні, через загартоване бокове автомобільне скло, під кутом близьким до 80° в наступній послідовності: справа – перша, в центрі – друга, зліва – третя.

б) у загартованому склі, яке ставиться в бокових дверцятах автомобілів та із задньої частини автомобіля з липкою затемненою плівкою:

- тільки на першій кулі уворюється відносно рівна площадка, аналогічна куту зіткнення з перешкодою. На кулі, яка зіткнулась з перешкодою під кутом 90° градусів, утворюється грибоподібна, як у шампінйона, форма носової частини кулі. На грибоподібній площадці, а також на інших площадках, які утворились під іншими кутами, також ще і скупчення біло-матового вкраплення скла. В центрі носової частини кулі утворюється заглиблення форма якого залежить, перш за все, від кута нахилу при зіткненні з перешкодою. Наприклад, при куті 90° градусів носова частина кулі буде круглою (зображення 9). На другій, третій і т.д. вистріляних кулях окрім вкраплень біло-матового скла по окружності площадки утворюються характерні лінійні, трикутні та інші по формі (заглиблення) сліди граней раніше потрісканого скла (зображення 7, 8).

Зображення 8. Форма передньої частини кулі та відображення на ній слідів при ударі їх об перешкоду, під кутом близьким до 80° .

Зображення 9. Форма передньої частини кулі та відображення на ній слідів при ударі їх об перешкоду, під кутом близьким до 90°.

При проходженні скла, кут польоту снаряда змінюється. Зміна кута польоту кулі, залежить від кута, під яким вона попадає в перешкоду, дистанції і від кінетичної енергії снаряду. Наприклад, при пострілах з пістолета Форт 17 з дистанції 1 метра під кутом 30°, після проходження скла, кут змінювався на 1 градус, а з 5 метрів – на 4-5 градусів, з 8 метрів – на 7-8 градусів. У той же час, при пострілах з данного пістолета на коротких дистанціях під кутом 90°, після проходження кулі через лобове чи дверне бокове скло, кут майже не змінюється.

Встановлення кута нахилу до перепони, під яким нанесено вогнепальне пошкодження, має суттєве значення для правильного встановлення обставин розслідуємої події і перш за все встановлення напрямку і місця, з якого було проведено постріл.

Основними ознаками, які характеризують вогнепальне пошкодження, нанесене під гострим кутом до перепони є збільшення продольної вісі вогнепального пошкодження по відношенню до його поперечного розміру, а також форма і напрямлення відхилення кіптяви пострілу в області цього пошкодження.

Якщо при пострілах із різної зброї, під прямим кутом до перепони кіптява при пострілі, розташовується на ній симетрично - навколо вогнепального пошкодження, то при пострілах під гострим кутом спостерігається асиметричне відкладення її. Найбільша концентрація кіптяви спостерігається з тієї сторони, куди нахилена зброя, при чому із зменшенням кута нахилу, асиметричність збільшується. При дослідженні не можна поверхово відноситися до таких обставин, як кут нахилу зброї до перепони, це може привести до помилкового встановлення дистанції пострілу, при чому чим менша досліджуєма поверхня перепони, тим більша можливість допущення помилки.

Також треба мати на увазі і ту обставину, що при використанні зброї з дульним компенсаторами або глушниками, топографія відкладення продуктів пострілу, буде мати інший характер.

Зі зміною кута пострілу, форма зони відкладення продуктів пострілу міняється, її центр зміщується відносно ушкодження у напрямі пострілу.

Таким чином, топографія відкладення продуктів пострілу у ділянці вогнепального ушкодження, залежить від форми і характеру поверхні об'єкту, що вражається, дистанції, напрямку, кута пострілу і стану зброї.

Перелік посилань

1. *Эйблин Л. М.* Огнестрельные повреждения. Ташкент, 1963. 330с.
2. *Салтєвський М. В.* Криміналістика (у сучасному викладі): підручник. Київ, 2005. 588 с.
3. *Стальмахов А. В.* и др. Судебная баллистика и судебно- баллистическая экспертиза / под ред. А. Г. Егорова. Саратов, 1998.

ОСОБЕННОСТИ ОБРАЗОВАНИЯ СЛЕДОВ (ПОВРЕЖДЕНИЙ) НА АВТОМОБИЛЬНОМ СТЕКЛЕ И НА ПУЛЯХ ПРИ СТРЕЛЬБЕ С ПИСТОЛЕТА ФОРТ 17 ПОД РАЗНЫМИ УГЛАМИ

Н. П. Молибога

Вопрос относительно огнестрельных повреждений имеет актуальное значение, потому что это связано с совершением тяжких преступлений, с нанесением повреждений различными видами оружия, повреждения могут быть на разных материалах, в том числе и на одежде или теле человека. В криминалистической литературе недостаточно есть информации об огнестрельных повреждениях образованных на автомобильном стекле, а информация об особенностях образования на стекле при выстрелах из пистолета Форт 17 совсем отсутствует.

В статье содержится информация об образовании следов от огнестрельных повреждений на лобовом и дверном боковом стекле, определения последовательности их нанесения, характер образования следов на пулях при стрельбе по стеклу под разными углами.

При смене угла форма зоны отложения продуктов выстрела изменяется и может быть как круглым, так и эллипсовидным. Топография отложения продуктов выстрела, в участке огнестрельного повреждения у разного стекла также разная и имеет свои особенности.

Таким образом, топография отложения продуктов выстрела в участке огнестрельного повреждения зависит от формы и характера поверхности объекта, что повреждается, дистанции, направления, угла выстрела и состояния оружия.

PECULIARITIES OF TRACING (DAMAGES) ON THE AUTOMOBILE GLASS AND ON THE BULLETS WHEN SHOT FROM A PISTOL FORT 17 AT DIFFERENT ANGLES

N. Molyboga

The question of relatively fire damages has an actual value, because it is related to the feasance of severe crimes, with causing of damages the different types of weapon, damages can be on different materials, including on a clothing or the human body.

In criminalistics literature there is not enough information about the gunshot injuries formed on automotive glass, and the information about the features of the formation on the glass when shot from a pistol Fort 17 at different angles.

This article contains information about formation of tracks from fire damages on frontal and door lateral glass, determination of sequence of their causing, character of formation of tracks on bullets at firing on glass under different corners.

At changing of corner the form of zone of deposit of products of shot changes and can be both round and elips. Topography of deposit of products of shot in the area of fire damage at different glass also different and has the features.

Thus, the topography of deposit of products of shot in the area of fire damage depends on a form and character of surface object, that is damaged, distance, direction, corner of shot and state of weapon.

УДК 343.983

А. В. Кофанов
кандидат юридических наук,
доцент, доктор философии,
профессор кафедры криминалистических экспертиз

Национальная академия внутренних дел

**ВОЗМОЖНОСТИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ (ПРИМЕНЕНИЯ)
АВТОМАТИЗИРОВАННОГО РАБОЧЕГО МЕСТА «КОРИД»
ПРИ ПРОВЕДЕНИИ ИДЕНТИФИКАЦИОННЫХ СУДЕБНО-
БАЛЛИСТИЧЕСКИХ ИССЛЕДОВАНИЙ**

В статье рассмотрены некоторые аспекты применения метода рассеянного корпускулярного излучения при проведении предварительных исследований стреляных снарядов и гильз из огнестрельного оружия в полевых и лабораторных условиях. Рассмотрена историография и предпосылки создания АРМ «КОРИД». Приведены наглядные расчеты (таблицы), которые применяются при использовании выше указанного метода. Кратко сформулированы возможности, особенности и преимущества использования указанного выше АРМ.

Совершение тяжких преступлений с применением огнестрельного оружия в условиях проведения АТО (антитеррористической операции) на территории Украины, к сожалению, уже не редкость. Причем вещественные доказательства – оружие, пули, гильзы – исследуются, как правило, с применением сравнительных микроскопов различных модификаций. Но этого бывает недостаточно для проведения полного исследования. С этой целью еще в 1998 году известный в Украине ученый-криминалист, старший научный сотрудник НИИ проблем борьбы с преступностью Национальной академии внутренних дел Ю. И. Федоренко, изобрел уникальный прибор, позволяющий намного эффективнее работать с вещественными доказательствами.